

Informasjonsskriv om valgfag 9+10 trinn skoleåret 2017-2018

Nå er det tid for å velge og registrere ønsker for valgfag for neste skoleår. 9. og 10. trinn skal ha valgfag sammen. Det gjør det mulig å tilby flere fag, og vi håper alle vil finne et fag de opplever som interessant og lærerikt. Du skal bruke Forms for å registrere ønskene dine. Lenke til skjemaet får du på e-post eller som melding i Portalen. Du vil bli bedt om å registrere flere ønsker. Vi vil justere antall fag og grupper etter deres ønsker, dermed kan vi ikke garantere at alle fagene blir gjennomført kommende skoleår. Hvis f.eks. mange ønsker Sal og scene kan vi kanskje ha to grupper i det faget, mens et annet fag som ikke ønskes av mange nok kan droppes. Les nøye gjennom dette skrivet slik at du vet hva du velger. Det vil IKKE være mulig å bytte valgfag etter uke 37. Det er fordi kontinuitet i gruppa er viktig for å kunne gjennomføre de ulike prosjektene. Eventuelle spørsmål om bytte av valgfag rettes til Solveig K. Hervig. Solveig.Hervig@ude.oslo.kommune.no

Frist for å registrere ønsker: onsdag 21. Juni.

Dersom du ønsker mer informasjon om fagene finner du det her: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fag/valgfag/>

Valgfagene skal bidra til at elevene, hver for seg og i fellesskap, styrker lysten til å lære og opplever mestring gjennom praktisk og variert arbeid. Valgfagene er tverrfaglige og skal bidra til helhet og sammenheng i opplæringen.

NATUR, MILJØ OG FRILUFTSLIV

Formål med faget:

For å bevare biologisk mangfold og sikre bærekraftig utvikling skal elevene bli bevisste på at natur og miljø har en tålegrense som ikke bør overskrides. Naturen brukes til rekreasjon, naturopplevelser, næringsvirksomhet, dyrking og høsting. Det er viktig å ta vare på naturen og kunne benytte de ressurser som finnes der, på en bærekraftig måte. Kunnskap om samspillet mellom mennesket, natur og miljø skal bidra til å skape et bevisst forhold til naturen.

I valgfaget natur, miljø og friluftsliv deltar elevene i aktiviteter knyttet til friluftsliv eller naturbruk som gir opplevelser, og som kan lære dem å bruke naturen på en hensiktsmessig måte. Faget skal legge til rette for at elevene får bruke sansene, får stimulert nysgjerrigheten og blir glad i naturen. De skal også lære å tolke tegn i naturen. Valg av varierte læringsarenaer og metoder skal gi elevene mulighet til å arbeide praktisk med klima- og miljøspørsmål og til å engasjere dem i spørsmål om bærekraftig utvikling.

Elevene må kjenne til hvordan de bør handle lokalt for eventuelt å kunne se klima- og miljøspørsmål i en global sammenheng. Valgfaget vil kunne gi elevene viktig innsikt ved at de lærer å finne informasjon hos organisasjoner fra inn- og utland.

Valgfaget henter hovedelementer fra naturfag, samfunnsfag og kroppsøving, men kan også hente elementer fra mat og helse, RLE, musikk og kunst og håndverk/duodji.

Hovedområder:

Friluftsliv

Dette hovedområdet omfatter et bredt spekter av aktiviteter i naturen og gir praktiske erfaringer med natur og friluftsliv eller naturbruk. Turer av ulik varighet, fiske, jakt, fangst, høsting, dyrking og skjøtsel kan høre inn under hovedområdet. Allemannsretten og gjeldende regler for bruk av natur og naturressurser er dermed sentralt stoff. Hovedområdet omfatter også å utnytte og ta vare på naturens ressurser i form av matkonservering og håndverksprodukter som del av tradisjonen og naturopplevelsen.

Miljø

Dette hovedområdet handler om å ta vare på naturen og miljøet og om å utnytte ressursene på en bærekraftig måte. Videre omfatter hovedområdet forståelse av miljøutfordringer i lokalsamfunnet, og kunne sette disse i sammenheng med globale utfordringer.

Idéer:

Idéer til faget:

- Turer i nærområdet med ulike oppgaver
- Fisketur i Nordmarka
- Kanotur med kameratredning
- Overnattingstur i skog og mark (lengre tur)
- Overnattingstur på fjellet (lengre tur)
- Overnatting under åpen himmel/gapahuk/annet alternativ
- Vintertur/snøhuletur (kort tur)
- Bygge opp en leir (over tid) som man så kan bruke til overnatting og lignende.
- Teoriundervisning med fokus på turplanlegging, basis ferdigheter i friluftsliv, allemannsretten, sporløs ferdsel, ulike teknikker i forhold til praktiske løsninger på tur
- Høsting av naturen (teori og praksis)
- Praktisk prosjektoppgave: hvordan kan vi utnytte ressursene i naturen og miljøet på en bærekraftig måte.
- Elevstyrte oppgaver på turene
- Livredning og førstehjelp

SAL OG SCENE:

Formål med faget:

Alle former for kunst skapes og formidles. Ulike uttrykksformer i kunsten er i stadig utvikling og kan sprengre grenser. Samtidig bidrar kunst til å bygge broer mellom historiske epoker, ulike kunstarter, kulturer og enkeltmennesker. Valgfaget sal og scene skal bidra til å fremme toleranse og tillit gjennom skapende samhandling. Elevene skal oppdage og utforske sine kreative evner fra idé til praktisk gjennomføring og formidling. Valgfaget omfatter forskjellige arbeidsoppgaver i de ulike fasene i et produksjonsarbeid. Dette innebærer samarbeid om planlegging, forberedelser og gjennomføring, både bak og på scenen.

I arbeidet med valgfaget skal elevene gjennom praktiske prosesser skape og formidle ulike audiovisuelle eller sceniske uttrykk og produksjoner. I sceniske produksjoner kan elevene arbeide med musikal, teater, dans, standup, kabaret, performance, konsert, sirkus, revy og andre sceniske uttrykk. De kan også fordype seg innenfor et avgrenset område. I audiovisuelle produksjoner kan arbeidet omfatte alle former for lyd og musikk i samspill med ulike visuelle framstillinger som film, installasjoner og andre multimediaproduksjoner.

Elevene skal velge ulike arbeidsoppgaver og samarbeide om produksjonen. Ved at elevene får velge spesialisering innen ulike sider ved produksjonen, skal valgfaget legge til rette for mestringsopplevelser og motivere for læring. Der det er hensiktsmessig, kan det legges til rette for samarbeid med den lokale kulturskolen.

Valgfaget henter hovedelementer fra musikk og kunst og håndverk/duodji. Elementer fra norsk/samisk, engelsk, 2. fremmedspråk og kroppsøving kan også inngå.

Hovedområder:

Skape

Hovedområdet omfatter prosessen fra ulike Idéer til produksjon. Audiovisuelle og sceniske produksjoner kan omfatte musikk, dans, drama, bilde og fortellinger som bærende elementer. Arbeid med lyd, lys, regi, koreografi, scenografi, kostymer, sminke og redigering er også en del av den skapende prosessen. I tillegg omfatter produksjonen markedsføring og økonomi.

Formidle

Hovedområdet omfatter presentasjon av audiovisuelle og sceniske produksjoner, der målet er de gode møtene mellom aktører og publikum. Hovedområdet innbefatter også kommunikasjon og samspill, bevisste valg av spillested, presentasjonsform og publikum. Ulike kunstneriske virkemidler er sentrale i hovedområdet.

Idéer

Dette kan være mulige oppgaver/teamer vi skal jobbe med:

- Sette opp et teaterstykke-egenlagd eller fra skrevet manus
- Teatersport og leker
- Sangteknikk og sangframføring/kor
- Taleteknikk og monolog/taleframføring
- Standup
- Improvisasjonsteater

FYSISK AKTIVITET OG HELSE:

Formål med faget:

Mennesker kan være fysisk aktive gjennom hele livet, og grunnlaget for gode aktivitetsvaner og helse gjennom hele livsløpet legges i barne- og ungdomsårene. Det er av stor samfunnsmessig betydning å ha en befolkning som er fysisk aktiv, og som har et reflektert og bevisst forhold til sammenhenger mellom fysisk aktivitet, kosthold og helse. Kompetanse knyttet til disse sammenhengene kan fremme folkehelsen og forebygge kroniske sykdommer og skader.

Opplæringen i valgfaget fysisk aktivitet og helse skal bidra til bedre helse og trivsel for den enkelte elev. Elevene skal kunne delta i varierte aktiviteter som er egnet til å motivere den enkelte. I valgfaget skal elevene få innsikt i betydningen av god balanse mellom energiinntak og energiforbruk. Opplæringen skal også bidra til å utvikle kunnskap og evne til å vurdere kostholdsråd og anbefalinger som er knyttet til daglig fysisk aktivitet.

Ulike fysiske aktiviteter står sentralt i faget. Tradisjonelle lagidretter, individuelle idretts- og treningsaktiviteter, alternative treningsformer og friluftsliv er alle elementer som kan trekkes inn i opplæringen for å gi elevene fysiske utfordringer og positive opplevelser. Opplæringen skal ha fokus på bevegelsesglede, mestring, nysgjerrighet og samarbeid og derved motivere til fysisk aktivitet, også utenfor skolen. Aktiviteter som involverer elevene i planleggingen og tilpasses deres forutsetninger, skal bidra til å styrke dette formålet. Opplæringen skal også legge til rette for at elevene får kunnskaper som bidrar til å utvikle sunne og gode matvaner.

Valgfaget henter hovedelementer fra kroppsøving og mat og helse. Elementer fra naturfag kan også inngå.

Hovedområder:

Fysiske aktiviteter

Hovedområdet omfatter deltakelse i ulike aktiviteter. Gjennom å prøve nye aktiviteter, tøyne egne grenser og samhandle med andre når det er naturlig, skal elevene oppleve glede og mestring. Hovedområdet innebærer mulighet for fysisk aktivitet innenfor flere ulike bevegelsesmiljøer. Hovedområdet omfatter så vel friluftaktiviteter og alternative treningsformer som tradisjonelle lagidretter og individuelle idretts- og treningsaktiviteter.

Kosthold og helse

Hovedområdet omfatter kunnskap om og praktisk erfaring med sammenhengen mellom fysisk aktivitet og kosthold og den virkning dette har på egen helse. Sentralt i hovedområdet er personlig planlegging og refleksjon over sammenhengen mellom fysisk aktivitet, kosthold og helse.

Idéer

Fysisk aktivitet:

- Ulike ballspill og lek aktiviteter
- Vinteraktivitet (ski og skøyter)
- Ulike treningsmetoder for å utvikle egen fysisk form
- Lage egen aktivitetsplan hvor utvikling av en fysisk ferdighet er i fokus
- Egentrening og lage øktplan
- Elevstyrte timer i grupper
- Turer i nærmiljøet med ulike oppgaver

Helse og kosthold

- Matlaging på skolen og hjemme
- Friluftslivsturer med ulike kostholdsoppgaver
- Teoriundervisning om kosthold, fysisk aktivitet og helse
- Gruppearbeid og individuelt arbeid om kosthold, fysisk aktivitet og helse
- Lage egen kostholdsplan

TEKNOLOGI I PRAKSIS:

Formål med faget:

Teknologi handlar om den menneskeskapte verda og om innretningar og system som kan gjere kvardagen betre. Opp gjennom tidene har menneska brukt kreativitet og skaparevner til å utvikle reiskapar, maskinar og andre teknologiske produkt og løysingar. Teknologien grip inn på mange område, og har gjeve og kan gje både moglegheiter og utfordringar, både for den einkilde og for samfunnet. Innanfor teknologien finn vi dei enklaste verktøy og produkt og den mest avanserte elektronikken. Erfaring med og innsikt i teknologi kan fremje personleg utvikling, demokratisk deltaking og medverke til eit aktivt forhold til ein teknologisk kvardag.

Valfaget teknologi i praksis skal motivere elevane til å utvikle teknologiske produkt med utgangspunkt i lokale behov og problemstillingar. Prosessen frå idé til eit ferdig produkt kan medverke til skaparglede og meistringsoppleving. Gjennom eige arbeid og i samarbeid med andre kan elevane utvikle ferdigheiter og innsikt. Det inneber å prøve ut egne talent og moglegheiter på ulike steg i prosessen, vurdere prosessar og produkt og få tilbakemeldingar frå andre.

Valfaget handlar om å planleggje, konstruere og framstille gjenstandar og produkt med varierte materiale og teknologiske løysingar. Kunnskap om teknologiske produkt som blir brukte i dagleglivet, gjev eit godt grunnlag for å forbetre produkt og utvikle nye produkt.

Valfaget hentar hovudelement frå matematikk, naturfag og kunst og handverk/duodji. Element frå norsk/samisk, RLE og samfunnsfag kan også inngå.

Hovedområder:

Undersøkingar

Hovedområdet handlar om korleis teknologiske produkt er konstruerte og verkar, kva for prosessar som inngår i utvikling og bruk, og kva for behov produkta dekkjer. Utvikling, konstruksjon og produksjon av teknologi inngår i hovedområdet, i tillegg til helse, miljø og sikkerheit (HMS). Kunnskap om korleis teknologien byggjer på nokre grunnleggjande prinsipp, og korleis ny teknologi byggjer på tidlegare erfaringar, høyrer også med til hovedområdet.

Idéutvikling og produksjon

Hovedområdet omfattar planlegging, framstilling og utprøving av egne produkt og konstruksjonar. Planar for framstilling og utprøving av egne produkt og konstruksjonar byggjer på kravspesifikasjon.

I utviklingsfasen er kjennskap til design og verkemåte til andre produkt viktig. Diskusjon omkring ulike sider ved produkta er viktig i alle fasar av produktutviklinga og kan også medverke til å forbetre prosessar og produkt.

Idéer

- Plastforming
- Bygge en båt
- Bygge og programmere produkter
- Bygge modellhus
- Hydraulikk og mekaniske leker
- Undersøke og teste ut produkter
- Historie om teknologi
- Undersøke, teste og bruke fysiske prinsipper/lover
- Skrive rapporter
- Planlegge og fremstille et produkt

MEDIER OG INFOMASJON:

Formål med faget:

Bruk av digitale verktøy og medier til kommunikasjon og utveksling av informasjon er en nødvendig forutsetning for å opprettholde viktige funksjoner i samfunnet. Redaksjonelle tekster eksisterer side om side med ulike typer publiserte ytringer og disse knyttes ofte sammen gjennom sosiale medier. Ved bruk av digitale medier har vi mulighet til å tilegne oss informasjon, ytre oss, påvirke og få respons, og derved bruke den ytringsfriheten et demokrati gir oss.

Valgfaget skal bidra til at elevene får erfaring med og innsikt i hvordan vi aktivt kan ta i bruk informasjonsteknologi i hverdagen. Faget skal styrke elevenes formidlingsferdigheter og gi kunnskap om lovverk knyttet til publisering. Å vurdere etiske problemstillinger og tenke kritisk er en del av faget. Ved at elevene får velge spesialisering innen ulike sider ved produksjonen skal valgfaget legge til rette for mestringsopplevelser og motivere for læring.

Elevene skal planlegge og produsere en nettbasert publikasjon der prosessen fra ide til ferdig produkt er ivaretatt. Innholdet som blir produsert kan ha fokus på aktiviteter som skjer i skolens og elevenes nærmiljø, slik at forsatte og andre målgrupper får innblikk i elevenes læringsarbeid og sosiale aktiviteter.

Valgfaget henter hovedelementer fra norsk/samisk og samfunnsfag. Elementer fra RLE og kunst og håndverk/duodji kan også inngå.

Hovedområder:

Redaksjonelt arbeid

Å samarbeide i en redaksjon, velge mediekanal og innhold og definere målgrupper er sentralt i hovedområdet. Innsikt i redaksjonell bruk av sosiale medier for å komme i dialog med publikum inngår i hovedområdet. Bruk av regler for opphavsrett, kildebruk og personvern på Internett og i sosiale medier inngår også.

Produksjon og publisering

Hovedområdet omfatter å produsere ulike komponenter i sammensatte tekster for publisering på nett. Bruk av digiverktøy for å produsere, redigere og publisere bilde, tekst, film og lyd er sentralt i hovedområdet. Innsikt i forholdet mellom utforming og budskap hører til hovedområdet.

Idéer

Danne en redaksjon. Produsere tekst og visuelt materiale for en nettside.

Elevene lærer seg å planlegge, gjennomføre og reformulere seg. De må tenke på at mottakeren er en helt annen enn læreren.

Arbeidsprosessen dreier seg om å bli klar over hva de faktisk gjør. De må svare på spørsmål som: Hva står her. Hva mener du? Kan teksten eller filmen misforståes?

De må også forstå at mottakeren ikke er læreren, men en ukjent person som skal informeres om en eller annen sak.

Det er viktig å arbeide med rettskriving uansett om det er i forhold til filmmanus eller tekstproduksjon.

Arbeid med nettvett og sosiale medier. Hvordan bli en kritisk leser og bruker.

Ta bilder, se på bilder, snakke om bilder og lære seg grunnleggende triks for komposisjon og valg av motiv. Hvordan fortelle en historie gjennom et fotografi.

Se på film, skrive filmanmeldelse, skrive manus, jobbe med storyboard og lage en kortfilm.

Arbeid med reklame og virkemidler.

PRODUKSJON AV VARER OG TJENESTER

Formål med faget:

Samfunnet treng skapande menneske som ser moglegheiter for nye og framtidige arbeidsplassar som kan sikre vidareføring og utvikling av velferd og velstand. Valfaget produksjon av varer og tenester skal medverke til å utvikle ein kultur for entreprenørskap og eit samfunn der skapartrøng, kreativitet og innovasjon blir verdsette. Valfaget skal medverke til å auke forståinga for det lokale ressursgrunnlaget, og vise korleis dette kan utnyttast på ein miljømessig berekraftig måte.

Opplæringa skal medverke til å utvikle kreativitet og skaparglede ved å stimulere interessene til elevane og styrkje deira sjølvtilitt og motivasjon for å lære. Opplæringa skal medverke til at elevane ser moglegheiter og utfordringar i lokalmiljøet, og inspirere dei til å bruke kompetansen i og utanfor skolen. Elevane skal få praktisk trening i idéutvikling og med dei prosessane som er nødvendige for å ferdigstille og tilby ei vare eller ei teneste.

Gjennom praktisk arbeid skal elevane få grunnleggjande erfaring med entreprenørskap, og dei skal samarbeide om å etablere ei verksemd som omfattar prosessen frå idé til ferdig produkt. Bruk av ulike læringsarenaer og samarbeid med ulike aktørar i lokalsamfunnet er ein del av opplæringa, der det er naturleg. Evne til samarbeid og kommunikasjon skal utviklast i praktisk samhandling med medelevar og evt. andre aktørar. Elevane skal øve opp evna til kritisk tenking gjennom dei vala dei må ta for å gjere ferdig ei vare eller ei teneste.

Valfaget hentar hovudelement frå kunst og handverk/duodji og frå mat og helse. Element frå norsk/samisk, matematikk og samfunnsfag kan også inngå.

Hovedområder:

Idéutvikling

Prosesen frå å utvikle ein forretningsidé til å etablere ei verksemd er sentralt i hovudområdet. Elevane skal identifisere behova for varer og tenester i lokalsamfunnet og vurdere korleis dei kan tilfredsstillast gjennom eit nytt produkt, eller ved å vidareutvikle eit produkt som allereie eksisterer.

Produksjon

Hovudområdet handlar om prosessen med å planleggje, produsere og marknadsføre varene eller tenestene fram til dei kan leverast. Hovudområdet omfattar erfaring med å bruke lokale ressursar i tillegg til budsjettering og rekneskap.

Idéer

- Starte opp en bedrift. Kantine?
- Utvikle en forretningsidé
- Fordele roller og ansvar i bedriften
- Produksjon og salg av varer
- Lokalisere behov for varer og tjenester, gjennomføre undersøkelser
- Lage budsjett og føre regnskap

DESIGN OG REDISIGN:

Formål med faget:

Samfunnet er avhengig av kreative og innovative samfunnsborgere som omsetter Idéer til nye produkter og virksomheter. Det å benytte og videreutvikle forkastede produkter og materialer kan bidra til å skape forståelse for at det vi omgir oss med har en verdi. Dette bidrar til å utvikle miljøbevissthet ved å rette søkelyset mot den enkeltes rolle i forbrukersamfunnet lokalt og globalt.

Valgfaget design og redesign skal legge til rette for at elevene får utvikle kreativitet, skaperglede og mestring, og at håndverk og kulturarv ivaretas. Dette skjer gjennom en designprosess der praktiske løsninger fra idé til ferdig produkter står sentralt. Arbeidet innebærer å planlegge, designe og framstille et produkt ut fra egne Idéer eller i samarbeid med andre.

Der det er hensiktsmessig kan samarbeid med lokalt næringsliv åpne opp for større forståelse for ulike yrker, og øke elevenes interesse for verdiskaping i lokalsamfunnet.

Valgfaget henter hovedelementer fra kunst og håndverk/duodji og samfunnsfag.

Hovedområder:

Designprosess

Hovedområdet omfatter utviklingen av ett eller flere produkter med utgangspunkt i egen idé eller i samarbeid med elever eller aktører i lokalsamfunnet. I designprosessen inngår idéfase, å bearbeide Idéer og prøve ut og vurdere materialer og teknikker, samt å vurdere de ulike estetiske og funksjonelle løsningene. Hovedområdet innbefatter også vurderinger av gjenbruk av materialer der dette inngår i prosessen.

Produkt

Hovedområdet omfatter praktisk skapende arbeid der elevene utvikler materialkunnskap og håndverksteknikker. Kjennskap til hvilke konsekvenser bruk og misbruk av ressurser kan få for miljøet og samfunnet, er en del av hovedområdet. Samarbeid med lokalsamfunnet kan inngå.

Idéer

Elevforutsetninger: Skal eleven få glede av faget bør hun/han ha interesse for skapende arbeid. Det er en fordel å være glad i kunst og håndverk. Faget forutsetter at eleven er glad i å jobbe kreativt.

Oppstart:

Starte året med å få innsikt i designprosesser. Forelesning om kjente designere og deres stoler. Eventuelt besøk på kunstindustrimuseet. Designe en stol, og lage den i målestokk 1:20. Materialer: Rester fra tekstil og/eller sløyd. Eventuelt noe hjemmefra.

Redesign av klær:

Ha med klær de ikke bruker hjemmefra (vi har noe på kunst og håndverk for de som ikke finner noe). Mye inspirasjon å hente på Pinterest.

Avsluttende oppgave:

Selvvalgt oppgave, hvor redesign og bærekraft kommer tydelig til uttrykk.

Eksempler på hva elever har valgt:

Lampe av gamle cd-plater, pute av jeans, veske av gamle gummislanger, smykker av gummi, lekebil av blykkbokser.

Gjennom hele perioden:

Føre logg hvor de beskriver prosess med ideutvikling, bilder og beskrivelser av på hvilken måte de har tatt hensyn til bærekraft. Loggen er viktig i vurderingen av faget. I design er det viktig å teste ut idéer, ikke alle idéer er gjennomførbare.

FORSKNING I PRAKSIS

Formål med faget:

Forskning handler om å utvikle ny kunnskap og innsikt. Formuleringer som ”forskning viser at” eller ”vitenskapelige undersøkelser har vist at” brukes ofte og viser at tilliten til forskning er stor. Forskning skal også være kritisk, prøve ut om forskningsresultater er riktige og bidra til debatt. Erfaring med utforskning kan derfor danne grunnlag for egne meninger og kritisk tenkning, og gi elevene bedre mulighet til å forholde seg til debatt om forskning på en hensiktsmessig måte.

Opplæringen i valgfaget forskning i praksis skal bidra til at elevene får erfaring med vitenskapelige metoder og arbeidsmåter. Valgfaget skal stimulere til undring, aktiv handling for å teste ut løsninger og utvikle evnen til å stille nye spørsmål. Opplæringen skal bidra til å finne forklaringer på det som er observert, og gjennom kildegrensning, eksperiment og observasjon kontrollere om forklaringene holder.

I valgfaget forskning i praksis blir elevene utfordret til å undersøke aktuelle spørsmål relatert til natur, miljø og klima, samt kultur-, samfunns- og arbeidsliv. Dette innebærer at de skal finne problemstillinger de ønsker å undersøke, vurdere mulige forklaringer, planlegge og gjennomføre undersøkelser, bruke utstyr og teknikker for datainnsamling, bearbeide data, og vurdere og formidle resultatene. Slik bidrar valgfaget med erfaringer og ferdigheter om de praktiske sidene ved forskning. Valgfaget stimulerer til nysgjerrighet og bruk av fantasi for å finne forklaringer. Det bidrar også til innsikt i hvordan etablert kunnskap og andres forskning kan trekkes inn i egen utforskning. Opplæringen skal legge til rette for at elevene får erfare hvordan det å gi og få tilbakemeldinger underveis i en utforskende prosess fremmer kvaliteten på resultatene.

Valgfaget henter hovedelementer fra naturfag, matematikk og samfunnsfag, men tema kan også hentes fra ungdomstrinnets øvrige fag.

Hovedområder:

Idéutvikling

Hovedområdet omfatter de kreative sidene som inngår i alle stadier av forskningsprosessen. Utgangspunktet er en problemstilling som man lurer på og vil finne svar på. Det omfatter videre å lage gode forskningsspørsmål, få innspill fra andre, reformulere i lys av innspillene, og planlegge undersøkelser. I dette hovedområdet utvikler elevene mulige hypoteser, henter inn andre relevante data og sammenlikner og diskuterer ideer med andre elever.

Praktisk utforskning

Hovedområdet omfatter arbeid med ulike prosesser ved praktisk gjennomføring av de planlagte undersøkelsene. Det er viktig at elevene prøver ut og bruker forskjellige metoder, gjør seg kjent med og tar i bruk ulike typer utstyr og samler inn og systematiserer data. I tillegg skal elevene prøve ut tolkninger og sammenlikne egne funn med andres samt formidle resultatet.

Idéer

- Lære om forskning og ulike metoder som kan brukes i forskning innen ulike fagfelt
- Gjennomføre egne forskningsprosjekter
- Ekskursjoner (forskningstorget?)
- Bruke nærmiljøet til eksperimenter (vannkvalitet, biologisk mangfold, forurensning)
- Gjennomføre undersøkelser der medelever deltar (trivsel, holdninger m.m.)